

Føroyingar millum fyrstu sum fáa nýtt koppingarevni

Hóast arbeitt verður dúgliga, serliga í Hálendi og Noregi, við at gera koppingarevni móti teimum meningococsjúkum sum eru so vanligar í Føroyum, er ikki enn rokkið á mál.

Arbeiðið er komið styttri enn mett varð fyrri tveimum árum síðani.

Men tað er tó framvegis greitt: tá koppingarevnið er klárt, verða Føroyar millum fyrstu lond, har hópkoppseting skal fáast í lag.

Hetta upplýsir landslæknin, Hogni Debes Joensen, sum enn einaferð ger vart við óvanliga nógvu meningococsjúkutilburðirnar í Føroyum.

Hóast einans 13 tilburðir blivu skrásettir í 1985, hetta er stívlaga helvtin færri enn árin fyri, so er talið alt ov stórt samanborið við onnur lond.

Var tíðleikin tann sami her sum í eitt nú Danmark, so vóru ikki 13, men ein ella tveir tilburðir í 1985!

Talan er um álvarsliga sjúku. Hon krevur skjóta viðgerð. Tann, sum onga

viðgerð fær, hevur bert 10% møguleikar fyri at sleppa við livinum!

Landslæknin heldur framvegis, tað er neyðugt at ávara og upplýsa um hesa herviliga sjúku, sum tey seks árin, 1980-85, hevur rakt 170 fólk í Føroyum. Átta eru deyð. hd

Landslæknin skrivur:

Meningococcarnir smitta við dropasmittu frá nasa- og svelgrúmi. Tað eru fleiri slag av meningitis, men tað er bert hetta eina slagðið, sum er smittandi.

Royndir visa, at tað er bert heilt sjáldan at bakterian, meningococcus, elvir meningitis. Vanliga livir bakterian í nasa- ella svelgrúmi hjá tí smittaða uttan at hetta førir við sær sjúku. Tað er ein rættliga stórur partur av friskum fólki, ið gongur við meningococcus, serliga børn. Hugsast kann, at millum 10 og 30% av okkum í Føroyum í lotuni hýsa hesum bakterium. Tær halda sær í okkum í vikur ella kanska upp í nógv mánaðir. Sum nevnt førir hetta vanliga ikki til sjúku hjá okkum. Hvi tað eru nøkur okkara, sum fáa

meningitis, tað vita vit ikki.

Torført at fyrirbyggja

Sum tað skilst, so er hetta ein bakteria, ið er vanlig okkara millum, og tí er fyrirbyggjan torfør.

Tær fyrirbyggjandi atgerðir, ið vit í lotuni fylgja her í Føroyum, eru komnar í lag eftir samráð við Statens Seruminstitut og Sundhedsstyrelsen í Keymannahavn, sum vit hava samband við viðvikjandi tí økta tíðleikanum av meningitis, sum framvegis er í Føroyum.

Av hesum fyrirbyggjandi atgerðum er tann, ið hevur nógv størstan týdning, at tey, ið hava havt nært samband við meningitissjúklingin, skulu vera serliga ansin við sjúkuteknum, ið kunnu stava frá meningitis, serliga eitt nú høvuðverkur, skjálvti, frá meningitis, serliga eitt nú høvuðverkur, skjálvti, fepur, ússalig almenstøða, eitt útbrot við småum bløðigum í húðini, ið kunna gerast størri, spýggja, svimbul og stírvni í nakka og ryggi (fáa ikki høkuna niður á bringuna), og tey skulu, um sjúkutekin visa seg, beinanvegin fáa fatur á lækna við skjótari viðgerð fyrri eyga.

Betri enn pencillin

Hin atgerðin er fyrirbyggjan við heilivági, vanliga rifampicin, sum vit í Føroyum hava nýtt við atliti til fyrirbyggjan síðan 1981. Rifampicin verður mett betur hóskaði sum fyrirbyggjandi evni enn pencillin, ið varð nýtt til 1981. Í teimum førum, har talan er um ein einstakan tilburð av meningococmeningitis, verður mælt til, at rifampicin verður givið til fólk í næsta umhvørvinum, tað vil í flestu førum siga til húskið. Rifampicin verður givið í tveir dagar. Tólið fólk ikki rifampicin, ella er annað, ið ger, at tey ikki skulu taka tað, verður annar heilivágur givin. Allir kommunulæknar í Føroyum hava henda heilivág tókna at geva teimum fólki, ið skulu hava hann eftir nærri tilskilaðum reglum.

Tað er av størsta týdningi at eisini tey, ið fáa hesa viðgerð, eru sera ansin ella at ansað verður væl eftir teimum, so at tey við byrjandi sjúkuteknum sum skjótast verða sædd av lækna, tí tað er eingin trygd fyrri, at rifampicin í øllum førum verjir móti sjúkuni.

Hvør skal hava viðgerð?

Snýr tað seg um tilburð á barnagarði, vøggustovu ella barnaheimi, skulu øll børnini á barnastovninum og starvsfólkið viðgerast við rifampicin. Harumframt skal húskið hjá tí sjúka viðgerast, men ikki húskini hjá starvsfólkinum ella hinum børnunum.

Snýr tað seg um ein tilburð hjá skúlabarni skulu øll børnini í flokkinum og lærararnir, ið undirvísa í hesum flokki, viðgerast við rifampicin. Húskið hjá tí sjúka skal eisini hava viðgerð, men ikki húskini hjá hinum børnunum ella lærarunum.

KIOSK VAKA

— letur aftur 15. februar og takkar øllum viðskiftafólki fyrri gott samstarv.

P.S. Postur og møguliga fyrispurningar, skulu sendast til Traðagøta 13 — 3800 Argir (tlf. 14260).

Børn og starvsfólk í dagrøktarstovnum og í flokkum, ið er í profylaktiskari viðgerð, nýtast ikki at halda seg við hús undir viðgerðini, eins og fólk annars, ið fáa profylaktiska viðgerð, vanliga kunnu rokja dagliga arbeiðið sitt.

Av heilsufroðiligum tættum, sum møguliga kunnu hava ein ávisan týdning til tess at minka um vandan fyrri meningococsjúku, hevur verið nevnt, at ein eigur at hava góða luftnýgging (av og á lata vindeyguni upp) í húsinum og hava rúmhitu undir 22 hitastigum. Vissa er tó ikki enn fingin fyrri, at hetta hevur nakran týdning.

Umráðandi at bera skjótt at

Viðvikjandi fyrirbyggjan skulu vit taka upp aftur, at tað, ið hevur størsta

týdning er, at tey, ið hava havt nært samband við meningitissjúkling í tíðini við sjúkubyrjan, skulu vera serliga ansin við teimum áðurnevndu sjúkuteknum, ið kunnu stava frá meningitis ella bløðitrán elvd av meningococcus, soleiðis at tey, um slik sjúkutekin visa seg, beinanvegin fáa fatur á lækna.

Vit hava her nevnt, at tey, ið hava havt beinleiðis ella nært samband við meningitissjúkling, skulu vera serliga ansin. Hetta er galdandi fyrri eitt nú húski, arbeiðsfelagar, floksfelagar og foreldur hjá hesum.

Hetta ansnið fyrri áðurnevndu sjúkuteknum skal tó eisini vera galdandi fyrri okkum onnur í hesi tíð, har vit hava ein so stóran tíðleika av meningitissjúkuni í Føroyum.

Meningococutilburðir 1985

Tilburðir	Staður
Januar: 1	(Nólsoy)
Februar: 2	(Tórshavn, Skopun)
Mars: 1	(Tofthir)
Mai: 3	(Oyndarfjørður, Strendur, Æðuvík)
Juli: 1	(Tveroyri)
August: 1	(Eiði)
Sept.: 1	(Funningsfjørður)
Oktober: 1	(Klaksvík)
Desemb.: 2	(Runavík, Vágur)

Ein doyði í fjør.

Aldursbólkur:	1985:	1984:	1983:	1982:	1981:	1980:
0-1 ár	2	5	1	6	5	4
1-4 ár	6	12	15	7	8	13
5-9 ár	4	6	4	3	7	2
10-14 ár	0	3	2	4	8	3
15-19 ár	1	1	3	4	0	5
20-79 ár	0	4	1	2	4	5
Tilsamans	13	31	26	26	42	32

Lystiliga prentar

estra

í Gøtu, tlf. 41085

Vit gera hvat vit kunna —
og kunna tað vit gera.